Europos Parlamentas
2019-2024

Moterų teisių ir lyčių lygybės komitetas
Pirmininkas

07.11.2023

Užsienio reikalų komiteto
pirmininkui
David McAllister
BRIUSELIS

Tema: Nuomonė dėl 2023 m. metinio pranešimo dėl žmogaus teisių ir demokratijos pasaulyje ir Europos Sąjungos politikos šioje srityje (2023/2118(INI))

Gerb. pirmininke,

vykdant nurodytą procedūrą Moterų teisių ir lyčių lygybės komitetui buvo pavesta pateikti nuomonę Jūsų komitetui. 2023 m. liepos 13 d. vykdant rašytinę procedūrą komitetas nusprendė pateikti šią nuomonę laiško forma.

Moterų teisių ir lyčių lygybės komitetas apsvarstė šį klausimą 2023 m. rugpjūčio 30 d. posėdyje[1]. Per šį posėdį komitetas nusprendė paraginti atsakingą Užsienio reikalų komitetą į savo pasiūlymą dėl rezoliucijos įtraukti šiuos pasiūlymus.

Pagarbiai

Robert Biedroń

[1] Per galutinį balsavimą dalyvavo: Isabella Adinolfi, Laura Ballarín Cereza, Robert Biedroń, Maria da Graça Carvalho, Rosa Estaràs Ferragut, Seán Kelly, Arba Kokalari, Alice Kuhnke, Radka Maxová, Karen Melchior, Johan Nissinen, Maria Noichl, Sirpa Pietikäinen, Samira Rafaela, Evelyn Regner, Diana Riba i Giner, Sylwia Spurek, Eleni Stavrou, Hilde Vautmans, Angelika Winzig, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska

PASIŪLYMAI

1. Smerkia nuolatinį regresą žmogaus teisių, įskaitant moterų teises ir lyčių lygybę, srityje, nes žurnalistės, aktyvistės ir žmogaus teisių gynėjos, įskaitant lytinės ir reprodukcinės sveikatos bei teisių gynėjas, yra nuolat puolamos ir joms kyla ypač didelė grėsmė; smerkia sunkius žmogaus teisių pažeidimus Afganistane nuo tada, kai Talibanas perėmė šalies valdymą, ypač lyčių apartheido politiką, kuria siekiama varžyti moterų ir mergaičių teises; smerkia Irano parlamentą už tai, kad jis priėmė drakonišką naują teisės aktą, pagal kurį moterims, pažeidusioms hidžabo taisykles, taikomos griežtesnės sankcijos; pakartoja, kad tvirtai remia judėjimą „Moteris, gyvenimas, laisvė“ Irane; taip pat pažymi, kad pagarba žmogaus teisėms būtina demokratijos veikimui; pakartoja savo raginimą visapusiškai įgyvendinti Trečiąjį ES lyčių lygybės veiksmų planą (LLVP III) ir užtikrinti, kad lyčių lygybės ir moterų bei mergaičių įgalėjimo politika taptų ES išorės santykių, dvišalių ir daugiašalių forumų prioritetu; pabrėžia, kad pagarba pagrindinėms teisėms ir laisvėms turi būti neatsiejama stojimo į ES proceso dalis; pabrėžia, kad žmogaus teisės, demokratija ir teisinė valstybė yra tarpusavyje priklausomos ir kad visos ES valstybės narės turi visapusiškai gerbti ES vertybes; pabrėžia, kad ES turi puoselėti pagrindines teises, įskaitant moterų ir LGBTI asmenų teises, ypatingą dėmesį skiriant išorės aspektui tam, kad būtų patikima veikėja Europos ir pasaulio išorės santykių srityje; atsižvelgdamas į tai, pabrėžia, kad valstybėse narėse daugėja homofobinių bei prieš lyčių lygybę ir demokratiją nukreiptų iniciatyvų; pabrėžia, kad 2019 m. Lenkijoje nustatytos zonos be LGBTI asmenų ir homofobinės žmogžudystės Slovakijoje neturi vietos mūsų Sąjungoje, ir ragina atitinkamų valstybių narių populistines partijas gerbti asmens orumą puoselėjant toleranciją; pažymi didėjantį regresą lytinės ir reprodukcinės sveikatos bei teisių srityje, o šios teisės yra pagrindinės teisės, ir pabrėžia, kad išpuoliai prieš lytinę ir reprodukcinę sveikatą bei teises yra nusistovėjusi antidemokratinių subjektų taktika, kuria siekiama toliau silpninti teises ir laisves Europos Sąjungoje ir tarptautiniu mastu;

2. pabrėžia, kad moterys ir mergaitės, įskaitant LGBTI asmenis, konfliktų metu yra labiau pažeidžiami; smerkia neišprovokuotą ir neteisėtą Rusijos karą prieš Ukrainą ir jo neproporcingas pasekmes moterims ir mergaitėms; atkreipia dėmesį į Ukrainos moterų karių drąsą ir į moteris, kurios teikia nekovinę paramą sudarydamos antrąją gynybos liniją karo zonoje; ragina patraukti Rusiją atsakomybėn už visus įvykdytus moterų ir mergaičių žmogaus teisių pažeidimus, įskaitant (bet jais neapsiribojant) visus smurto dėl lyties atvejus, t. y. seksualinio smurto atvejus ir iššaginimus; ragina užtikrinti visų aukų teisę kreiptis į teismą;

3. griežtai smerkia visų formų smurtą dėl lyties ir ragina imtis ryžtingų veiksmų siekiant nutraukti seksualinio smurto kaip karo ginklo naudojimą, apsaugoti aukas, joms padėti ir sudaryti joms geresnes galimybes pasinaudoti teise kreiptis į teismą; pažymi, kad pagal JT Saugumo Tarybos rezoliuciją Nr. 1820 (2008) iššaginimas ir kitos seksualinio smurto formos gali būti laikomi karo nusikaltimais, nusikaltimais žmoniškumui ar su genocidu susijusia nusikalstama veikla; ragina valstybes nares laikytis savo įsipareigojimų patraukti baudžiamojon atsakomybėn už tokius veiksmus atsakingus asmenis ir pabrėžia, kad svarbu užkirsti kelią nebaudžiamumui; susirūpinęs atkreipia dėmesį į moterų lyties organų žalojimą, vaikų ir priverstines santuokas, smurtą dėl garbės, „moralės policiją“ bei prekybą moterimis ir mergaitėmis; palankiai vertina ES

prisijungimą prie Stambulo konvencijos ir ragina visas Europos šalis ją įgyvendinti; pabrėžia, kad svarbu smurtą dėl lyties laikyti įtrauktu į SESV 83 straipsnio 1 dalies nusikaltimų sritį, ir pakartoja, kad iššaginimas, remiantis sutikimo nebuvimu, turi būti kriminalizuojamas pagal ES teisę;

4. pabrėžia, kad etninėms, religinėms ir tikėjimo mažumoms priklausančios moterys ir mergaitės yra dar labiau pažeidžiamos smurto dėl lyties ir diskriminacijos atžvilgiu; atkreipia dėmesį į nuolatinę LGBTI+ asmenų diskriminaciją ir ragina ES ir jos valstybes nares nedviprasmiškai pasmerkti bet kokį stigmatizavimą, neapykantos nusikaltimus ir neapykantą kurstančias kalbas, persekiojimą, vadinamąją atvertimo terapiją, interseksualių asmenų lyties organų žalojimą, taisomąjį iššaginimą ir visų formų smurtą;

5. pabrėžia, kad lytinė ir reprodukcinė sveikata bei teisės yra žmogaus teisės ir kad ES valstybės narės turi jas saugoti, laikydamosis tarptautinių žmogaus teisių standartų, ir yra labai susirūpinęs dėl pasaulinio regreso lyčių lygybės ir lytinės ir reprodukcinės sveikatos bei teisių srityse, įskaitant ir ES; smerkia 2020 m. spalio mėn. Lenkijos Konstitucinio Teismo sprendimą ir Vengrijos vyriausybės sprendimą versti moteris, norinčias nutraukti nėštumą, pasiklausyti, kaip plaka vaisiaus širdis ir ragina nedelsiant juos atšaukti; pabrėžia, kad svarbu rodyti pavyzdį, ir pakartoja raginimus ES pagrindinių teisių chartijoje įtvirtinti teisę į teisėtą ir saugų abortą; ragina ES teikti pirmenybę galimybei naudotis lytine ir reprodukcine sveikata bei teisėmis ir šią galimybę laikyti žmogaus teisių dalimi ir darnaus vystymosi tikslų siekiu; ragina remti žmogaus teisių gynėjus ir pilietinės visuomenės organizacijas, skatinančias ir palengvinančias prieigą prie lytinės ir reprodukcinės sveikatos bei teisių, kurių darbui kyla grėsmė mažėjant pilietinės visuomenės erdvei; pabrėžia, kad reikia teikti lyčiai atžvalgią humanitarinę pagalbą, kad ji pasiektų pažeidžiamiausius asmenis, kuriems jos reikia; ragina užtikrinti visuotinę galimybę naudotis lytinės ir reprodukcinės sveikatos bei teisių paslaugomis, ypač lytinės ir reprodukcinės sveikatos bei teisių sveikatos centrų paslaugų prieinamumą, įskaitant visapusišką šeimos planavimą, kontracepciją ir nešališką informaciją, priežiūrą prieš gimdymą, gimdymo metu ir po gimdymo, taip pat su ŽIV susijusią priežiūrą ir prieigą prie PEP arba PREP vaistų; dar kartą patvirtina, kad kokybiškos visapusiškos lytinės ir reprodukcinės sveikatos priežiūros, teisių bei paslaugų neužtikrinimas yra smurto dėl lyties forma; pabrėžia, kad moterims ir mergaitėms reikalinga nuolatinė galimybė naudotis lytinės ir reprodukcinės sveikatos paslaugomis konflikto ir priverstinio perkėlimo metu, įskaitant galimybę saugiai gimdyti, taip pat šeimos planavimo paslaugas, teisėtą ir saugų nėštumo nutraukimą ar klinikinės pagalbos teikimą iššaginimo atveju; ragina skirti lėšų pagrindinėms ir gyvybę gelbstinčioms lytinės ir reprodukcinės sveikatos paslaugoms teikti, vadovaujantis JT būtiniausių pradinių paslaugų paketu; smerkia nuolatinius bandymus stigmatizuoti ir apriboti galimybes naudotis lytinės ir reprodukcinės sveikatos priežiūros paslaugomis; smerkia visus grasinimus, išpuolius ir bausmes, skirtas aktyvistams, padedantiems moterims naudotis kontracepcijos priemonėmis ar abortais, pvz., 2023 m. kovo mėn. Lenkijoje nuteistą Justyną Wydrzynską;

6. pabrėžia, kad svarbu užtikrinti kokybišką mergaičių švietimą ir lygias galimybes, nes tai yra išankstinė moterų įgalėjimo ir visapusiško naudojimosi savo teisėmis sąlyga; pakartoja amžių atitinkančio, įrodymais pagrįsto išsamaus lytinio švietimo svarbą tiek ES viduje, tiek už jos ribų, siekiant panaikinti lyčių stereotipus ir žalingas visuomenės

normas; pažymi, kad visapusiškas švietimas, įskaitant mokslinį švietimą, tokių dalykų kaip gamtos mokslai, technologijos, inžinerija ir matematika, bet jais neapsiribojant, yra svarbus siekiant įgyti įgūdžių, gauti deramą darbą ir kurti darbo vietas ateityje, taip pat panaikinti lyčių stereotipus ir šališkumą.

PRIEDAS. SUBJEKTŲ AR ASMENŲ, IŠ KURIŲ NUOMONĖS REFERENTĖ GAVO INFORMACIJOS, SĄRAŠAS

Toliau pateiktą sąrašą tik savo atsakomybe parengė nuomonės referentė. Nuomonės referentė, rengdama šią nuomonę, iki jos priėmimo komitete gavo informacijos iš šių subjektų ar asmenų:

Subjektas ir (arba) asmuo
Nuomonės referentė pareiškia, kad negavo jokios informacijos iš jokio subjekto ar asmens. Nuomonės referentė: Arba Kokalari